

FRÆÐSLUEFNI

Úlnliðsbrot tilfært

Almennar upplýsingar

Úlnliðsbrot er þegar annað eða bæði framhandleggsbeinin, sveif og öln brotna rétt ofan við úlnliðinn. Brot gróa á um sex vikum.

Greining og meðferð

Stöðugt brot

Brotið, eðli þess og lega er greint með röntgenmyndatöku.

Brot sem liggur vel og er stöðugt fær stuðning með gifsspelku í 4-5 vikur.

Fatli er notaður fyrsta sólarhringinn, meðan gífsið er að þorna.

Endurkoma á göngudeild er 10-14 dögum eftir brot.

Tekin er röntgenmynd til að staðfesta legu brotsins og umbúðir eru lagfærðar ef þörf er á.

Áframhaldandi eftirlit er nauðsynlegt, til að fylgjast með legu brotsins og hvernig það grær.

Brot sem hefur færst úr skorðum er rétt í deyfingu og gífsað.

Óstöðugt brot

Tilfært brot sem er óstöðugt þarf að rétta og mögulega festa með ytri festingu, plötu og skrúfum eða pinnum, meðan það grær.

a) Brot rétt og fest með ytri festingu

Réttingin er gerð á skurðstofu í svæfingu eða deyfingu.

Fjórum pinnum er komið fyrir, tveimur í miðhandarbeini og tveimur í sveifarbeini ofan við brotið.

Ytri festingu komið fyrir og brotinu haldið stöðugu meðan það grær.

Eftirlit

Röntgenmynd er tekin 10-14 dögum eftir aðgerð til að kanna legu brotsins og síðan aftur 5-6 vikum eftir aðgerðina, til að fylgja eftir gróanda. Þegar brot er metið nægilega gróið er ytri festing og pinnar fjarlægðir á göngudeild. Það er sársaukalítið og er gert án deyfingar.

Skipt er á umbúðum í fyrstu komu, síðan á 7-10 daga fresti, til að fylgjast með útliti húðarinnar umhverfis pinnana og hvernig sárin hafast við.

b) Brot fest með plötu og skrúfum

Gert á skurðstofu í svæfingu eða deyfingu. Opnað er niður að broti og það rétt. Plata er sett yfir brotið eftir réttingu og fest með skrúfum. Gífs er sett á í lok aðgerðar.

Eftirlit

Eftirlit hjá lækni eftir 10 – 14 daga með röntgenmyndatöku. Gífs er fjarlæggt og saumar teknir. Gífstími er háður stöðugleika eftir festingu, oftast um 2 vikur.

Þegar gífsmeðferð lýkur, er lögð hvíldarspelka, sem hægt er að taka af heima til að byrja að hreyfa úlnlið samkvæmt fyrirælum læknis/sjúkraþjálfara.

c) Brot fest með pinnum

Sum brot má rétt og festa með pinnum sem rennt er í gegnum húð. Það er oftast gert á skurðstofu í deyfingu eða svæfingu. Gifs er sett á í lok aðgerðar.

Eftirlit

Eftirlit hjá lækni eftir 10 – 14 daga með röntgenmyndatöku. Gifstími er oftast um 4-5 vikur.

Hafa þarf í huga að almennt er sýkingarhætta til staðar eftir allar aðgerðir

Verkir og bjúgur

Gera má ráð fyrir verkjum fyrstu dagana en þeir minnka mjög á 7-14 dögum. Oftast er þörf á að nota verkjalyf, meðan mestu verkirnir eru.

Fyrstu dagana sígur oft bjúgur og þroti frá brotinu fram í fingur sem getur valdið m.a. stirðleika og verkjum.

Til að draga úr bjúg er nauðsynlegt að hafa hátt undir hendi, þannig að hendir liggi hærra en olnbogi / hjarta.

Nauðsynlegt er að hreyfa fingur, olnboga og axlarlið meðan höndin er í gífsi eða með ytri festingu. Umbúðir eiga ekki að hindra hreyfingu fingra.

Æfingar

Mikilvægt er að gera æfingar til að minnka bjúg og viðhalda hreyfingu.

Sjá nánar um æfingar í bæklingnum „Úlnliðsbrot – æfingar í gifsumbúðum eða með ytri festingu“

Endurhæfing

Þegar gifs eða ytri festing hefur verið fjarlægð, þarf að gera æfingar fyrir úlnlið til að endurheimta hreyfanleika og styrk.

Mælt er með að mæta í hópfræðslu hjá sjúkrapjálfurum.

Hafa þarf samband við bráða- og göngudeild G3 ef:

Einkenni versna, roði eða þroti í húð eykst, vessar frá skurðsári og/eða pinnagötum.

Skrúfa á ytri festingu losnar. Þá þarf að koma sem fyrst á bráða- og göngudeild G3 til að láta herða og yfirfara festingar.

Bráða- og göngudeild G3

Landspítala í Fossvogi

Opin kl. 08:00 - 23:30 alla daga - Sími: 543 2040

Sjúkrabjálfun

Fræðsla er í boði eftir að gifs hefur verið fjarlægt.
Farið er yfir æfingar og metin þörf á áframhaldandi meðferð hjá sjúkrabjálfurum.
Fræðslan er á miðvikudögum kl. 10:30 á B1 Landspítala í Fossvogi.
Gengið er inn hægra megin við aðalinngang spítalans.
Greiða þarf gjald við komu.

Nánari upplýsingar: 543 9134 kl. 08:00-16:00

ÚTGEFANDI:

LANDSPÍTALI ÁGÚST 2018

ÁBYRGÐ: DEILDARSTÓRI OG YFIRLÆKNI BRÁÐA-OG GÖNGUDEILD G3

LJÓSMYNDIR: ÞORKELL ÞORKELSSON

HÖNNUN: SAMSKIPTAÐEILD LSH